

EGON KAPELLARI

V molitvi sklenjeni roki

Ko človek umre, se odpro njegove roke. To ganljivo izraža razlastitev, ki se zgodi v umiranju. Po katoliški navadi prazni roki, ki umrlemu padeta narazen, spet sklenemo k molitvi. Pogosto ti roki ovijemo tudi z rožnim vencem.

Sklenjeni in za vedno umirjeni roki umrlega sta za njegove svojce in prijatelje morda priložnost, da po dolgem času spet pomislijo na simboliko človeške roke. Čemu imamo roke? Čemu imamo ta del telesa, s katerim moremo izraziti tako veliko – prav tako kakor z obrazom?

Etimološko izhaja nemška beseda za roko – *Hand* – iz gotskega »*hirpan*«, kar pomeni ujeti, zgrabiti. Roka torej prijema, zgrabi. Kaj človek prime s svojima rokama, s tema nadvse občutljivima organoma svojega telesa? Prijemlje snov svojega dela, da bi se je polastil, jo obdržal in spreminjal. Prijemlje tudi orodja za svoje ročno in duševno delo, ki so mu podaljšane roke.

Človekova roka se končno steguje tudi k sočloveku. To dela na mnoge načine, ki se med seboj dopolnjujejo ali si tudi nasprotujejo. Roka podarja, pomaga, zdravi kakor roka matere ali zdravnika. Roka, ki odbija ali udarja s silo, je podobna roki Kajna, ki je ubil brata Abela.

V mnogih verah, zlasti v judovstvu in krščanstvu, roke izražajo tudi pozorno obrnitev k Bogu, nagovor Bogu, govorjenje z njim, poslušanje Boga. »Kličí vendar! Ali ti kdo odgovarja?«, pravi eden Jobovih prijateljev temu svetopisemskemu trpinu (Job 5,1). Kipar

---

Škof Egon Kapellari je napisal članek »Betende Hände« za slavnostni zbornik – Servitium Pietatis. Festschrift für Hans Hermann Kardinal Groër zum 70. Geburtstag, hrsg. von Anna Coreth und Ildefons Fux OSB, Maria Roggendorf, Salterae 1989, S. 98–99. – Slovenski prevod Anton Štrukelj.

Ernst Barlach je upodobil Joba, kako z rokama objemlje svoja uhlja in ju povečuje, ves zatopljen v poslušanje in prisluškovanje.

Sklenjeni roki sta ena najpogostejših oblik telesnega izražanja molitve. Tako je Albrecht Dürer naslikal Marijo v dvogovoru z Bogom. Človek se v tej kretnji pozorno zbere. Na stičišču vodoravne in navpične osi svojega telesa človek z rokama, ki sta skrčeni in sklenjeni ob telesu, kaže proč od sebe v območje presežnosti. Človek se presega s prosilno, zahvalno, častilno molitvijo. Osvobaja se iz smrtnega kroga, ukrivljenega v samega sebe.

Odprti in prazni roki, ki ju človek iztegne predse ali dvigne nad svojo glavo k Bogu, sta kakor skodelici, ki čakata, da ju bo Bog napolnil s svojimi darovi. »Bog vendar ljubi prazne roke,« je zapisal Werner Bergengruen v eni svojih pesmi. Duhovnik pri bogoslužju tako dvigne roke navzgor. Enako storijo orante, molilke, na podobah starokrščanske umetnosti. Orante so liki, ki stojé dvigujejo dlani kvišku kot znamenje hrepenenja po združitvi z Bogom.

Človek gre lahko Bogu naproti tudi s polnima rokama: »Glej, prihajamo, vriskajoč prihajamo, prinašajoč svoje darove!« Ti darovi so hkrati sadovi človeškega dela in Božje milosti. Zato vzhodna Cerkev ob povzdigovanju teh darov v bogoslužju moli: »Prinašamo ti tvoje od tvojega.«

Molitev se dopolni v slavljenju. Avguštín je svoje delo *Božja država* sklenil s pogledom v večno življenje: »Potem bomo molčali in gledali, gledali in ljubili, ljubili in slavili. To je, kar bo nekoč na onem koncu brez konca ... «

Človek more slaviti Boga tudi z rokami. Komur srce prekipeva od veselja, od pritrjevanja Bogu in svetu kot Božjemu stvarstvu, ta za slavljenje ne uporabi samo glasu, ampak govorico vsega telesa, tudi govorico rok. »Vsa ljudstva, ploskajte z rokami«, pojemo v psalmu 47 (Ps 47,2).

Roki iščočega, prosečega, slavečega človeka srečujeta – da govorimo s svetopisemsko prispodobo – roko Boga. Roka ustvarjajočega Boga in roka ustvarjenega Adama se približujeta na Michelangelovi freski na stropu Sikstinske kapele v Rimu. Stara zaveza na več kakor dvesto mestih govori o Božji roki. Ta je naredila zemljo in razpela

nebo. Izpeljala je izraelsko ljudstvo iz egiptovskega suženjstva. Božja roka prime preroka Ezekielja in težko leži na njem.

Božja roka v Jezusu Kristusu telesno, ne več v prispodobi, prime človeka. Zdravilno se dotakne slepih oči, usahljih udov, gluhih ušes in zvezanih jezikov. Jezus Kristus steguje roke k ljudem s križa in povzdignjen na Očetovo desnico. Cerkev živi hojo za Kristusom zlasti v ponavljanju te kretnje.